

Izazovi evaluacije istraživanja u području društvenih i
humanističkih znanosti (DHZ)
ENRESSH (European Network for Research Evaluation in the
SSH) – Europska mreža za evaluaciju istraživanja u području
društvenih i humanističkih znanosti (DHZ)

Uvod

ENRESSH okuplja vodeće istraživače iz 35 zemalja s ciljem razvijanja odgovarajućih i transparentnih metoda evaluacije istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima (u daljnjem tekstu: DHZ).

Ovaj dokument nastoji utvrditi načela i pristupe za poboljšanje evaluacija istraživanja u DHZ području. U njemu su navedeni izazovi s kojima se susrećemo pri procjenjivanju društvenih i humanističkih istraživanja. Dokument se temelji na stručnim raspravama održanima u sklopu COST akcije 15137 (ENRESSH), zaključcima sastanka dionika održanog u Pragu u siječnju 2017. godine, te na prethodnim izvješćima i deklaracijama vezanima uz evaluacije istraživanja (Leidenski manifest, HERA-ino izvješće o evaluacijama u DHZ istraživanjima, itd.).

Opća načela

Sukladno svojoj akademskoj, društvenoj i kulturnoj vrijednosti, istraživanja u DHZ području i zaslužuju posebnu pozornost nositelja politika, kao i odgovarajući evaluacijski protokol koji će odražavati potencijal i vrijednost takvih istraživanja.

Društvene i humanističke znanosti od središnje su važnosti u svakom društvu u kojem se vrednuju znanje i kultura. Istraživanja u ovom području podupiru demokraciju i zaslužuju biti prepoznata zbog promicanja kritičkog načina razmišljanja i zbog svog

**EUROPEAN
NETWORK**

for

**SSH Research
Evaluation**

doprinosa razumijevanju mnogih suvremenih problema kao što su ekonomske krize, migracije ili sukobi koji proizlaze iz vjerskih, kulturnih i društveno-ekonomskih razlika.

Preduvjet za svaku evaluaciju jest povjerenje između evaluatora i evaluiranih. U ovom je trenutku među društvenim i humanističkim znanstvenicima prisutna skeptičnost prema evaluaciji, zbog postupaka koji su neprilagođeni ili čak neprimjereni DHZ istraživanjima.

Mnoge istraživačke teme iz DHZ područja i imaju snažne društvene učinke na lokalnoj razini. Neke teme se trebaju prilagoditi nacionalnim jezicima. Za cijelu društveno-humanističku znanstvenu zajednicu je razvijanje relevantnih mjerila i pokazatelja od izuzetne važnosti za izgradnju vjerodostojnosti, povjerenja i usklađenosti s istraživačkom evaluacijom.

Nepovjerenje znanstvenika prema evaluaciji često proizlazi iz neprimjerene ili nepotpune komunikacije. Preporučujemo rasprave po principu „odozdo prema gore“ koje pružaju znanstvenicima u društveno-humanističkim područjima, kao i relevantnim dionicima društva, mogućnost da izraze svoja mišljenja kako bi se evaluacija povezala sa stvaranjem znanja u evaluiranim znanstvenim disciplinama. Preporučujemo da se kvaliteta i relevantnost ne povezuju automatski s određenom vrstom publikacije (npr. monografije ili članci). Umjesto toga, sve se vrste radova u području DHZ trebaju nagrađivati prema znanstvenoj relevantnosti i/ili društvenom utjecaju. Ovo načelo odražava znanstveni konsenzus da kvaliteta dolazi u raznim oblicima i formama.

Evaluacijski postupak mora biti transparentan. To znači jasno definiranje ciljeva, kriterija, kvantitativnih pragova, ishoda i mjerila za ocjenjivanje znanstvene kvalitete i društvene relevantnosti. Predanost transparentnosti također podrazumijeva da su rezultati evaluacije javno dostupni, uz poštivanje individualne privatnosti.

Konačno, potrebno je više podataka o društveno-humanističkim istraživanjima. Stručnjaci ENRESSH-a su primijetili da na evaluaciju istraživanja iz područja DHZ značajno utječe nedostatak robusnih i valjanih podataka. Iako se podaci trenutno prikupljaju (kroz evaluacije projekata, programa, institucija, itd.), oni nisu usklađeni niti potpuni na europskoj razini.

European Network for Research Evaluation in the SSH (ENRESSH), COST Action 15137

www.enressh.eu

Contact: enressh@enressh.eu

Poboljšanje postupka vrednovanja istraživanja u području društvenih i humanističkih znanosti

U rješavanju gore navedenih izazova, valja uzeti u obzir sljedeća načela i preporuke:

1. **Raznolikost društveno-humanističkih znanosti** mora se uzeti u obzir pri provođenju vrednovanja. Na istraživanja iz ovog područja ne mogu se primijeniti jedinstvena pravila, a ta su istraživanja često i interdisciplinarna.
  - Potrebno je **povezati** postupke evaluacije s postojećim istraživačkim praksama u određenom polju društveno-humanističkih znanosti.
  - Potrebno je izraditi i primijeniti **višedimenzionalne/mješovite metode** provođenja evaluacije koje uzimaju u obzir da se niti jednim pojedinačnim indikatorom ne može obuhvatiti vrijednost i znanstvenog doprinosa i društvenog utjecaja.
  - Potrebno je prikupiti **sustavne podatke** o znanstvenoj produkciji, širenju znanja i učincima u području društvenih i humanističkih znanosti.
2. **Kvaliteta recenzijskih postupaka** u evaluaciji društveno-humanističkih istraživanja mora se pratiti i moraju se razviti novi oblici recenziranja koji prepoznaju društvenu vrijednost istraživanja u ovom području kao i njihove druge važne aspekte.
  - Potrebno je investirati u nove oblike vrednovanja koji obuhvaćaju različite vrste stručnosti.
  - Potrebno je organizirati **edukaciju** stručnjaka u području evaluacije koja uključuje dionike koji sudjeluju u evaluaciji društvenog utjecaja istraživanja.
  - Potrebno je omogućiti meta-evaluaciju za istraživanja u području društvenih i humanističkih znanosti.
3. **Moraju se razviti baze podataka koje odražavaju sve vrste istraživačkih rezultata iz područja DHZ-a**, a koje su interoperabilne na europskoj razini i korisne za istraživače kao sredstva za širenje i pronalaženje informacija.
  - Potrebno je razmotriti ulogu nacionalnih i međunarodnih **popisa kanala za objavljivanje znanstvenih radova** i definiciju minimalnih standarda za objavljivanje znanstvenih radova.
  - Potrebno je utvrditi polja društveno-humanističkih znanosti u kojima je alt(metrika) relevantna za vrednovanje znanstvenih radova predstavlja prikladan alat za

EUROPEAN
NETWORK

for

**SSH Research
Evaluation**

evaluaciju koji je povezan s postojećom istraživačkom praksom u određenom području.

- Prema potrebi, valja razviti metode za primjenu (alt)metrike na **pojedinačne znanstvene radove**, a ne na kanale za publiciranje rezultata znanstvenog rada u kojima se objavljuju.

Sljedeći koraci

Izgradnja novih modela za procjenu rezultata, kvalitete i relevantnosti istraživanja u području društvenih i humanističkih znanosti zahtijeva daljnju suradnju na nacionalnoj, europskoj i međunarodnoj razini.

Kao mreža stručnjaka za evaluaciju istraživanja u području društveno-humanističkih znanosti, ENRESSH je idealno pozicioniran da pruži daljnju kontinuiranu stručnu podršku i savjete relevantnim dionicima u provedbi navedenih preporuka.